

บันทึกการประชุม
คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
ในคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม
ครั้งที่ ๑๓
วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๖๐๑ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา ๓

อนุกรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์อ่ำไพ อินทรประเสริฐ	อนุกรรมการ
๓. นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล	อนุกรรมการ
๔. นายประโกชน์ สภาวสุ	อนุกรรมการ
๕. นายคณิต วัลยะเพ็ชร	อนุกรรมการ

อนุกรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางศรีวิการ์ เมฆวัชรชัยกุล	(ลาการประชุม)
๒. นางนลินี ทวีสิน	(ลาการประชุม)
๓. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	(ลาการประชุม)
๔. นางโสมสุดา ลียะวณิช	(ลาการประชุม)
๕. นางสาวปัทมา สุขคำปัง	(ลาการประชุม)

ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. รองศาสตราจารย์วิจิตรา วิเชียรชม	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๒. นายปัญญา ประเสริฐศรี	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๓. นางสาวโสภา เนตรมณีสุก	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์
๒. นางสาวฉวีฉวีณี พัดฉวีวรรณ
๓. นางสาวชมนาด เล็กพูนเกิด
๔. นายจักรกริช ตันอารีย์

๕. นางสาวกุลวดี วุฒิกุล
๖. นางสาวนิตา ทิพย์นวจินดา
๗. นายณัฐพล จันทศิริภาส

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์ รองประธานคณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑. คณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม สภาร่างรัฐธรรมนูญ ร่วมกับ วิทยาลัยสหวิทยาการ สถาบันสัญญาธรรมศักดิ์เพื่อประชาธิปไตย และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง จัดสัมมนาเชิงวิชาการเรื่อง “จดหมายเหตุและบันทึกเจตนารมณ์การร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ : มิติใหม่การเมืองไทย” เมื่อวันเสาร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ ณ ห้องบรรยาย ๑๒๐๘ อาคารสิรินธรรัตน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ ๒๗๐ คน ประกอบด้วย นักศึกษาและ คิษย์เก่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง รวมทั้งประชาชนทั่วไป

จากการสัมมนาและจัดนิทรรศการดังกล่าว สามารถทำให้นักศึกษาและบุคคลที่มีความสนใจ โดยทั่วไปรับรู้ความสำคัญในการจัดทำจดหมายเหตุ และการบันทึกเจตนารมณ์การร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้ดียิ่งขึ้น

๒. คณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม สภาร่างรัฐธรรมนูญ ร่วมกับวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสถาบันพระปกเกล้า จัดสัมมนา ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

๓. คณะอนุกรรมการได้เสนอ “ข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำบันทึกเจตนารมณ์ของร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑ ว่าด้วยประเด็นในการร่างรัฐธรรมนูญ” ต่อคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนารมณ์ จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม เพื่อพิจารณาแล้ว

๔. คณะนักวิชาการได้นำทีมงานมาแนะนำตัวต่อคณะอนุกรรมการ จำนวน ๓ คน ดังนี้

๔.๑ นางสาวนิตา ทิพย์นวจินดา	นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔.๒ นายณัฐพล จันทศิริภาส	นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๔.๓ นายจักรกริช ต้นอารีย์	นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม
“ไม่มี”

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่พิจารณา

พิจารณาจัดทำร่างบันทึกเจตนารมณ์รายมาตรา

หมวด ๒

พระมหากษัตริย์

มาตรา ๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

เจตนารมณ์ ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ก่อนการเข้ารับหน้าที่ขององคมนตรีเพื่อแสดงความจงรักภักดี

“ปฏิญาณ” หมายความว่า คำกล่าวอย่างมีพิธี เป็นคำมั่นว่าจะปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้ ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ระบุนไว้จงบันดาลให้เกิดผลร้าย

“ต่อพระมหากษัตริย์” หมายความว่า ต้องกล่าวเฉพาะพระพักตร์ ตราบใดที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณจะเข้ารับหน้าที่ไม่ได้

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ที่ประชุมมีความเห็นว่า การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่ของผู้ที่ดำรงตำแหน่งในระดับสูง ๆ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นการกระทำเพื่อแสดงความจงรักภักดีและเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ส่วนหมวดพระมหากษัตริย์ ก่อนเข้ารับหน้าที่ขององคมนตรีจะต้องมีการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ก่อน แต่จะมีพิธีปฏิบัติมากกว่าข้าราชการทั่ว ๆ ไป

๒. ที่ประชุมให้ตัดคำว่า “สถาบัน” ออกจากบันทึกเจตนารมณ์เพราะการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์พระมหากษัตริย์ไม่ใช่เป็นการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

๓. การทำบันทึกเจตนารมณ์ไม่ใช่เป็นการอธิบายความหมายของคำ แต่เป็นการอภิปรายว่าทำไมจึงต้องบันทึกเจตนารมณ์ เรื่องนั้น ๆ

๔. ที่ประชุมมีความเห็นว่าเมื่อคณะอนุกรรมการได้กำหนดกรอบการบันทึกเจตนารมณ์แล้ว คณะนักวิชาการต้องนำไปปรับถ้อยคำให้สละสลวยเพื่อนำไปใช้ประกอบในการทำบันทึกเจตนารมณ์ในหมวดที่ ๖ ในส่วนของสมาชิกรัฐสภาด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่ขององคมนตรี เป็นการกระทำเพื่อแสดงความจงรักภักดี แสดงถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติที่มีมาแต่โบราณเช่นเดียวกับการถือน้ำพิพัฒน์สัตยาบรรณ

“ปฏิญาณ” หมายความว่า คำกล่าวอย่างมีพิธี เป็นคำมั่นว่าจะปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้ ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ระบุนำไว้จงบันดาลให้เกิดผลร้าย

“ต่อพระมหากษัตริย์” หมายความว่า ต้องกล่าวเฉพาะพระพักตร์ ตราบใดที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณจะเข้ารับหน้าที่ไม่ได้

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

มาตรา ๑๖ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งขององคมนตรีไว้ ซึ่งมีอยู่สามกรณี ได้แก่ พ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย พ้นจากตำแหน่งเมื่อลาออก หรือพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งซึ่งเป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ที่ประชุมมีความเห็นว่ามาตรา ๑๖ บัญญัติไว้มีความหมายชัดเจนแล้วจึงไม่ต้องอธิบายไว้ในบันทึกเจตนารมณ์มากเกินไป

๒. ในส่วนของหมายเหตุ ให้บันทึกว่าหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกตั้งแต่รัฐธรรมนูญไทยฉบับใดเป็นฉบับแรก ในกรณีที่มีการหยุดชั่วคราวไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ฉบับใดก็ได้ให้ระบุไว้ด้วย และที่ประชุมมีมติให้บันทึกหมายเหตุในมาตราที่มีลักษณะคล้ายกันนี้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันทุกมาตรา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งขององคมนตรี

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองพระราชอำนาจอันเป็นการส่วนพระองค์ ซึ่งจะทรงแต่งตั้งหรือให้ข้าราชการในพระองค์และสมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่งตามพระราชอัธยาศัย

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองพระราชอำนาจอันเป็นการส่วนพระองค์

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

มาตรา ๑๘ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

เจตนารมณ์ เพื่อป้องกันว่างลงของผู้ทำหน้าที่พระมหากษัตริย์ และให้การปฏิบัติพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์สามารถดำเนินต่อไป ซึ่งการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย โดยผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับพระมหากษัตริย์ทุกประการ

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ
คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. บันทึกเจตนารมณ์ที่คณะนักวิชาการเสนอนั้นมีข้อความสมบูรณ์แล้ว แต่ควร
ใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำว่า “ป้องกัน” เพราะมาตรานี้บัญญัติให้นำบุคคลอื่นที่ไม่ใช่องค์พระมหา
กษัตริย์มาแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพื่อไม่ต้องการให้การปฏิบัติพระราชกรณียกิจ
ขาดความต่อเนื่อง

๒. ที่ประชุมมีความเห็นว่าให้พิจารณามาตรา ๑๘ , ๑๙ , และมาตรา ๒๐ ไปพร้อม
กันและมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์ทั้ง ๓ มาตราเหมือนกับ มาตรา ๑๕

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์เพื่อรับรองหลักความต่อเนื่องในพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็น
ครั้งแรก

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
ตามมาตรา ๑๘ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดคนหนึ่งซึ่งสมควร
ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็น
ชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำ
หน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง

เจตนารมณ์ เพื่อป้องกันว่างลงของผู้ทำหน้าที่พระมหากษัตริย์ และให้การปฏิบัติ
พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์สามารถดำเนินต่อไป ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้ง
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ เอาไว้ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถ
ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพราะเหตุอื่น

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๒

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ที่ประชุมมีความเห็นว่ามาตรา ๑๕ บัญญัติเนื้อหาไว้ชัดเจนแล้ว

๒. คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรบันทึกเจตนารมณ์มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๕ โดยใช้หลักการเดียวกัน แต่มีวิธีการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในมาตรา ๑๘ โดยการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ส่วนมาตรา ๑๕ โดยผ่านทางคณะองคมนตรี ซึ่งจะเห็นความแตกต่างในแนวทางการรับรองตามหลักความต่อเนื่องในพระราชกรณียกิจ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองหลักความต่อเนื่องในพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๐ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๕ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๕ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

เจตนารมณ์ เพื่อป้องกันการว่างลงของผู้ทำหน้าที่พระมหากษัตริย์ และรับรองการดำรงตำแหน่ง “ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์” เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อนของประธานองคมนตรี โดยกำหนดให้ในกรณีที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๕ หรือในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๕ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองหลักความต่อเนื่องในพระราชกรณียกิจของ
พระมหากษัตริย์

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็น
ครั้งแรก

มาตรา ๒๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง
ตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
(พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและ
ประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำ
หน้าที่รัฐสภาตามมาตรานี้

เจตนารมณ์ เพื่อถวายเป็นสัตย์ปฏิญาณต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ก่อนการเข้ารับหน้า
ที่ของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

“ปฏิญาณ” หมายความว่า คำกล่าวอย่างมีพิธี เป็นคำมั่นว่าจะปฏิบัติกรอย่างใด
อย่างหนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ระบุนำไว้จงบันดาลให้เกิดผลร้าย

“ต่อพระมหากษัตริย์” หมายความว่า ต้องกล่าวเฉพาะพระพักตร์ ครอบงำใดที่ยังมิได้
ถวายเป็นสัตย์ปฏิญาณจะเข้ารับหน้าที่ไม่ได้

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ การถวายเป็นสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่ของ
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการกระทำเพื่อแสดงความจงรักภักดี การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อ
สัตย์สุจริต โดยเป็นไปตามประเพณีปฏิบัติที่มีมาแต่โบราณเช่นเดียวกับการถือน้ำพิพัฒน์สัตยาบรรณ

“ปฎิญาณ” หมายความว่า คำกล่าวอย่างมีพิธี เป็นคำมั่นว่าจะปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ระบุนิว้จงบันดาลให้เกิดผลร้ายต่อพระมหากษัตริย์ หมายความว่า ต้องกล่าวเฉพาะพระพักตร์ คราบใดที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฎิญาณจะเข้ารับหน้าที่ไม่ได้

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ หลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลเดิมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคสอง

เจตนารมณ์ เพื่อให้การสืบราชสมบัติ เป็นไปตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์พุทธศักราช ๒๔๖๗ ซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕

คณะอนุกรรมการได้พิจารณาและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ที่ประชุมมีความเห็นว่า มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติเรื่องการสืบราชสันตติวงศ์ ส่วนวรรคสองบัญญัติเรื่องรองลงมาคือในกรณีการแก้ไขกฎมณเฑียรบาลจะอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องนิติราชประเพณีที่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

๒. ที่ประชุมให้พิจารณามาตรา ๒๒ คู่กับ มาตรา ๒๓

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อให้การสืบราชสมบัติ เป็นไปตามกฏมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ ซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก และเป็นไปตามนิตราษประเพณีที่มีมาแต่โบราณ

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามกฏมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๓ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบ และให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระราชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระราชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๒ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในกรณีนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคหนึ่งหรือให้ความเห็นชอบตามวรรคสอง

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองบทบัญญัติที่ว่าด้วยการอัญเชิญองค์พระราชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลง

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และจดหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการอัญเชิญองค์พระราชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลง

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก และเป็นไปตามนิตราษประเพณีที่มีมาแต่โบราณ

มาตรา ๒๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๓ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ วรรคสาม มาใช้บังคับ

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองในการให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ได้แต่งตั้งไว้ และประธานองคมนตรีที่เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนารมณ์และหมายเหตุ ดังนี้

เจตนารมณ์ เพื่อรับรองหลักความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก และเป็นไปตามนิติราชประเพณีที่มีมาแต่โบราณ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือมาตรา ๒๔ วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรีหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรีหรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตามมาตรา ๒๔ วรรคสามแล้วแต่กรณี

เจตนาธรรม์ เพื่อป้องกันการว่างลงของผู้ทำหน้าที่ประธานองคมนตรี
หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
และคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๒

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้บันทึกเจตนาธรรม์และหมายเหตุ ดังนี้
เจตนาธรรม์ เพื่อรับรองหลักความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
ประธานองคมนตรี

หมายเหตุ คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
และหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็น
ครั้งแรก และเป็นไปตามนิตราษประเพณีที่มีมาแต่โบราณ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นำคณบดีคณะอนุกรรมการบันทึกเจตนาธรรม์ครั้งต่อไป
ในวันจันทร์ที่ ๑๘ และวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุม
คณะกรรมการ หมายเลข ๓๖๐๑ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา ๓ โดยกำหนดจะพิจารณาเรื่องการจัดทำ
ร่างบันทึกเจตนาธรรม์รายมาตรา

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นางสาวปรัชญาภรณ์ อมรเวช นิตกร ๖

ผู้จดบันทึกการประชุม

นางภิรมย์ เจริญรุ่ง นิตกร ๗ว.

ผู้ตรวจทาน

สำนักกรรมการ ๓